

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Tribvnalis Sacramentalis Reverendissimi Patris Petri Marchantii

Zurmöllen, Heinrich

Neuhusii, 1677

Titvlvs Septimvs. De Confessariis et Confessione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9734

administratione Sacramentorum & alijs
 sit ita negligens, ut ex negligentia ejus
 grave damnum animæ ipsi commissæ pati-
 antur, damnum ipsi imputatur & mortali-
 ter peccat. Deinde peccant mortaliter,
 qui ex timiditate sive defectu charitatis o-
 ves suas tempore pestis & belli derelin-
 quunt: item, qui ijs de necessarijs Sacra-
 mentorum ministris non provident. Item,
 qui quovis tempore vel per absentiam, vel
 defectu vigilantis curæ in causa sunt, ut pa-
 rochiani absque Sacramentis & necessa-
 rijs adminiculis moriantur. Peccata mali
 exēpli in materia de Clericis ostendentur.

TITVLVS SEPTIMVS.

De Confessarijs & Confessione.

Articulus Primus.

De Tribunali Sacramentali visibili.

I. **C**Hristus Ecclesiæ Dei promisit alia
 quando institutionem Tribunalis
 in quo animæ vel à peccatis absolverentur
 vel etiam eis ligatæ remanerent, *Matt. 16.*

v. 19.

De Hierarchia Ecclesiastica. 29

v. 19. *Tibi dabo claves regni caelorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis.*

2. Hoc vero Tribunal visibile designatis iudicibus in Ecclesia visibili à Christo de facto institutum & erectum est, patet ex textu *Iois 20. Sicut misit me pater & ego mitto vos, haec cum dixisset, insufflavit & dixit eis: accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt.* Ubi duplex potestas quæ ad Tribunal hoc constituendum requiritur declaratur, nimirum: jurisdictionis, & Ordinis. Prior potestas illis verbis. *Sicut misit me:* missio enim quædam jurisdictionis commissio est: alia vero potestas istis verbis: *accipite Spiritum S.* declaratur.

3. In Ecclesia Dei, ad Tribunal pro animabus in hac vita judicandis, in materia criminali peccatorum constituendum, sufficit potestas certis personis à Christo data, ad eorum peccata vel remittenda vel retinenda: sed talis potestas cum plena jurisdictione

ditione

ditione data est Apostolis Jois 20. ergo datur in Ecclesia hujusmodi tribunal & vocatur Sacramentale: quia cum ratione vera sacramenti à Christo institutum est: nimirum tanquam signum visibile, gratiam invisibilem sanctificantem efficiens. Hujus vero Tribunalis fines primarij sunt: remittere & retinere peccata: Secundarij: instruere penitentem, deterrere à malis, exhortari ad bona, ea denique agere, quæ & sacrum Doctorem, Pastorem & Medicum animarum decent.

4. Tribunal Sacramentale pœnitentiæ est institutum à Christo, ut medium necessarium ad Remissionem peccati post Baptismum commissi. Frustra enim hujusmodi tribunal institutum esset, si cuilibet liberum esset, vel illud subire vel omnino recedere; nec retinendi potestas ulla esset apud judices, si alia via peccatores remissionem criminum obtinere possent, itaq; ad tribunal sacramentale recurrendum est, ubi vero re ipsa subiri non potest obligat in voto saltem implicito.

5. Confessio autem Sacramentalis &
Trib-

Tribunal penitentiae omnibus modis secretum est, quia iudicium hoc ad forum Dei pertinet, solis Sacerdotibus tanquam eius Vicarijs commissum, iudicia autem apud Deum circa homines in hac vita occulta sunt, ergo & apud Vicarios iudices. Insuper totum hoc Tribunal in sacro mysterio transigitur, mysteriorum autem Dei natura est, ut abscondita sint & occulta.

Articulus Secundus.

De Confessarij jurisdictione.

1. **O**Mnis & solus Sacerdos, jurisdictionem Sacramentalem habens in penitentem, est iudex legitimus in penitentiae Tribunali, ex quo sequitur quod laico vel non Sacerdoti non debeat fieri confessio Sacramentalis, sed soli Sacerdoti ad hoc approbato: de cuius potestate ac jurisdictione hic quaeritur.

2. Omnis autem iurisdictio sive ordinaria sive delegata, externo aliquo actu vel habitu acquiritur extra Sacramentum: acquiri-

quiri-

quiritur enim vel per electionem ad aliquod officium vel beneficium; aut per concessionem aliquam externam verbo vel scripto factam, vel per rationabilem usurpationem: unde quod à Theologis dicitur jurisdictio inchoative in Sacramento Ordinis dari, id intelligendum est, non tam de jurisdictione quam potestate Ordinis, quæ ad effectum remissionis peccati prærequiritur, & est jurisdictionis hujus fundamentum.

3. Jurisdictionis divisiones sunt sequentes: Ordinaria & delegata, universalis & restricta, certa, probabilis, Dubia. Jurisdictio Ordinaria dicitur quæ alicui competit ex vi muneris officij & beneficij ad quod assumitur, & hanc habent sequentes: Papa, Episcopi, Parochi, insuper habentur Ordinarij: Vicarij generales Papæ, Legati de latere, supremus pænitentarius, Vicarij Generales Episcoporum & pænitentarius Ecclesiæ Cathedralis, vicarij quoque parochiales, ubi vicaria parochialis in officium sive beneficium est instituta. Item ordinariorum nomine gaudent, qui in ordinibus

dinibus exemptis quasi Episcopalem jurisdictionem in suos subditos exercent.

4. Tribus vero modis subjectio ad habentem jurisdictionem Ordinariam in penitentibus nascitur. 1. Ratione Domicilij aut quasi Domicilij, & sunt qui intra limites Parochiæ familiam & habitationem habent vel saltem ubi majori ex parte anni habitant. 2. Juris dispositione ordinarium judicem nanciscuntur: iter agentes, peregrinantes & vagi qui possunt confiteri Parocho loci ad quem deveniunt, tempore quo Sacramenta velex obligatione vel devotione suscipere volunt, modo non fiat in fraudem. 3. Privilegio status Ordinarium nancisci censentur, qui alicui statui, familiæ, convictui uniuntur, cui ex privilegio competit, ut superior illius, ordinarij potestate in statum, familiam, convictum gaudeat. Sic qui militiæ ascribitur Sacellanorum militum jurisdictioni subicitur.

5. Jurisdictio delegata dicitur, quæ in penitentem acquiritur, non ex vi officij aut beneficij, sed ex commissione alicujus

F

qui

qui ordinariam potestatem habet. Tales sunt Confessarij sæcularium ex ordinibus mendicantium, & alij qui ab Episcopis ad audiendas confessiones exponuntur.

6. Jurisdictio certa est, quæ nititur certo titulo: talis est jurisdictio Ordinariorum. Jurisdictio probabilis est, quæ probabiliter tantum titulo vel fundamento nititur, talis est jurisdictio curatorum quorum beneficia litigiosa, vel qui per Simoniam beneficium obtinuit, quamdiu enim pro vero Parocho se bona fide tenet, tamdiu probabilem jurisdictionem obtinet.

7. Jurisdictio dubia est: quæ ob diversitatem rationum in aliquam partem animum practice non inclinatur, sed illum anxium detinet: talis est jurisdictio ejus qui vere dubitat de titulo, delegatione vel approbatione sua.

8. Jurisdictio restricta est: quæ restringitur ad certum locum, tempus, certas personas, certos casus.

9. Potestas reservandi peccata residet in Summo Pontifice respectu totius Ecclesiæ, in Episcopis respectu Diocesis suæ,

in

in Parocho respectu eorum quos prius ab Episcopis approbatos, specialiter pro suis ovibus delegat, quamvis hæc reservatio sit pænitus in usitata. Idem dicendum est: de alijs ordinarijs Regularibus respectu eorū quos delegant. Potest insuper Summus Pontifex sibi reservare personas, eos à jurisdictione inferiorum Prælatorum eximendo. Non verò possunt id Episcopi. Potest tamen quilibet Ordinarius reservare sibi loca & tempora, respectu illorum qui immediate ab illo jurisdictionem delegatam suscipiunt.

10. Porro sola peccata mortalia prius non absoluta ac censurę reservari possunt, non tamen quodlibet peccatum mortale, sed solum atrociora & graviora crimina patet ex Decreto *Clem. 8. An. 1602 ubi sic* (ait) *ne modum in reservando excedant, & tantum atrociorum criminum absolutionem sibi reservent, quorum reservatio ad Christianam disciplinam retinendã conferat, non autem in destructionem cedat, ne alioquin Sacramenti penitentię ministrorum coarctata potestate, S. Matris Ecclesię pię menti contrarius effectus subsequatur.* Arti-

Arti-

Articulus Tertius.

De qualitate & scientia Confessarij.

I. **N**ulla bonitas vera & intrinseca (que consistit in statu gratiæ & charitatis) requiritur in Confessario ad valide administrandum Sacramentum pænitentiae: sed solum bonitas extrinseca legalis, nimirum: ut non sit innodatus Censuris quæ ministro omnem jurisdictionem auferunt. patet ex *S. August. tractat. 5. super Joannem* (ubi sic ait:) *Spiritualis Virtus Sacramenti, ut lux pura ab illuminandis excipitur, & per immundos transiens non inquinatur.*

2. Ad legitimam vero & licitam administrationem Sacramenti pænitentiae, ex natura Ministerij requiritur status gratiæ. Quia ad hunc finem in Ordinatione gratia collata est, ut Ministerium sancte exerceretur, ut patet *Levit. 12. Omnis homo qui accesserit ad ea quæ consecrata sunt &c. in quo est immunditia peribit coram Domino.* ex quo sequitur, quod qui in peccato mortali actu existens pænitentem audit & absoluit, mortaliter peccet. 3. Not

3. Non autem tenetur confessarius in peccato mortali existens præmittere confessionem aut perfectam contritionem, ut licite & sine mortali peccato administret Sacramentum pænitentia: quia nullo tale præceptum reperitur. Sed solum tenetur ad verum motum cordis, quo quantum in se est de peccato doleat, sitque totaliter aversus ab omni voluntate peccaminosa cum conversione ad Deum, & proposito oportune confitendi, quia hoc sufficit, ut dicatur se vere præparare ad gratiam & facere quod in se est juxta præsentem obligationem.

4. Confessarius qua judex est, sequentia scire tenetur. Primo: Rationem peccati mortalis & venialis in genere & distinguere inter bonum & malum. Secundo: Materiam & formam, cæremonias, obligationes & omnia quæ spectant ad debitum Ministerium. Tertio: Omnes casus communes, qui committi solent contra præcepta divina tam naturalia, quam positiva, item contra præcepta Ecclesiastica, item contra statum illorum qui ipsi solent

confiteri. Quarto: Scire debet obligationes & onera quæ per ipsos casus communiter contrahi solent, ut sunt, restitutiones honoris, bonorum, vitæ, satisfactiones, obedientiæ, reconciliationes &c. Quinto: Scire tenetur censuras & pænas Ecclesiasticas, quæ in communibus casibus incurruntur. Sexto: Tenetur scire circumstantias speciem peccatorum mutantem vel aggravantes. Septimo: Scire debet casus, qui communiter reservari solent.

Item confessarius quatenus medici personam gerit, debet scire communia peccatorum & tentationum remedia.

Item: Confessarius ut Doctor tenetur scire communes resolutiones casuum & obligationum, quæ ex peccatis communiter nascuntur, quia consultus à pœnitente vera respondere obligatur.

Item: Confessarius quæ pastor supposita supradictorum scientia, charitatem maxime habere debet, ut animæ pœnitentis provideat & infirmitates omnium portet.

5. Sacerdos omnino ignarus, etsi peccet mortaliter, audiens confessiones, si tamen

men

men veram jurisdictionem habeat, & essentialia Sacramenti servet: valide absolvit. Non etiam tenetur omnia superius narrata, ita scire, ut possit memoriter recitare, sed sufficit illa in habitu & virtualiter, ita scire, ut, quando à pœnitente proponuntur, de qualitate & gravitate actus possit dijudicare.

6. Pœnitentis scientia potest supplere ignorantiam Confessarij: potest enim pœnitens aperire illi perfecte peccata & circumstantias, ita ut non sit opus alio examine vel iudicio: non sufficit tamen ad supplementum ignorantiae confessarij, quod pœnitens intelligat qualitatem peccatorum, & eorum materiam & numerum explicet, nisi explicet etiam qualitatem & gradum, id est quod sit mortale vel veniale, aut in materia gravi peccatum.

7. Tenetur etiam confessarius, quantum potest, super singula peccata mortalia, non tamen venialia quando à pœnitente explicantur se reflectere, quia peccata mortalia sunt materia necessaria hujus iudicij. Non tamen tenetur Confessarius sic se refle-

Etens, determinatū iudicium ferre de gradu malitiæ actus, an sit determinate peccatum mortale, vel veniale, sed sufficit ut gravitatem & qualitatem malitiæ dijudicet, ubi casus non est planè & aperte propositus; quia tale determinatum iudicium, quo ad gradum peccati & malitiæ est omnino impossibile.

Articulus Quartus.

A quo & qualiter approbatio Confessarij fieri debeat.

I. **A**pprobatio est publicum & auctenticum iudicium factum scripto vel verbo, aut alio signo ab habente potestatem, de idoneitate & sufficientia Sacerdotis ad audiendas confessiones: & tamen actus natura sua plane distinctus à collatione jurisdictionis, etsi simul ordinarie concurrant: quia collatio jurisdictionis præsupponit approbationem sive iudicium de idoneitate. Approbatio vero hæc fieri debet ab habente potestatem Episcopalem vel quasi Episcopalem. Quia Concil. Trident.

dent. sess. 23. cap. 16. approbationem confessoriorum, pro sæcularibus etiam Sacerdotibus absolvendis restrinxit, ad Episcopos. Dicitur (*vel quasi Episcopalem*) propter regulares prelatos qui jurisdictionem quasi Episcopalem habent & ad eos examen & approbatio confessoriorum pertinet pro regularibus sibi subditis. Approbatio autem hæc fit tribus modis, collatione beneficii parochialis, examine Episcoporum per se vel examinatores si necessarium iudicetur: Demum per quosvis alios modos ex quibus idoneitas manifesta fieri potest. ita Concil. Trid. sess. 23. cap. 15.

2. Tenetur Episcopus eos qui parochiale beneficium obtinent si idoneos iudicet approbare, vi enim officij sibi commissi jam jus habere noscuntur; Sacerdotibus autem sæcularibus nullum pastorale beneficium habentibus, quamvis repertis idoneis potest Episcopus absque ulla causa denegare approbationem, quia huiusmodi approbatio respectu ipsorum est plane gratiosa, nec est qui conqueri justè possit & dicere cur ita facis: Porro Episco-

pi tenentur approbationem dare Regularibus privilegiatis per examen idoneis re-
pertis, quia Regulares privilegiati privile-
gio summi Pontificis jus ad dictam appro-
bationem habent, supposita idoneitate per
Episcoporum examen.

3. Ad approbationem autem simplici-
ter & iudicium idoneitatis confessoriorum
juxta Concil. Trident. sufficit approbatio
facta ab Episcopo Confessorij: in ordine
vero ad confessiones audiendas & absolu-
tionem salvis privilegijs requiritur appro-
batio Episcopi penitentis. Quia nemo le-
gitime absolvi potest nisi ab habente juris-
dictionem in ipsum, solus autem Ordina-
rius penitentis potest talem jurisdic-
tionem dare.

Articulus Quintus.

*De actibus Confessorij in tribunali
penitentiae.*

1. **T**Res sunt actus primarij Confessa-
riorum, nimirum Examen rei sive
penitentis, iudicium de gravitate sive levi-
tate

tate culparum: & absolutio sive condemnatio: secundarij vero actus sunt: Instructio pænitentis, medela peccatorum, consilium in anxietate.

2. Tenetur vero Confessarius examinare pænitentem, quando probabiliter credit aut suspicatur, eum peccaminose omittere aliquid, quod est necessarium ad Sacramenti pænitiæ validam administrationē (*dicitur quando probabiliter credit aut suspicatur pænitentem omittere*) non enim vexare debet examine indiscreto personas alias honeste instructas, doctas, & quæ moraliter bene explicat peccata, maxime si frequenter confiteantur. Probabiliter vero dicitur credere pænitentem aliquid omittere. 1. Si videatur ignorans vincibiliter. 2. Si appareat nimia verecundia in illo. 3. Si in materia gravi, nec numerum nec circumstantias speciem mutantem referat. 4. Si ita in confuso sua dicat ut confessarius nullum determinatum iudicium de certo peccato facere possit. 5. Si omnino nihil dicat nisi quod male fecerit. Non tenetur vero nec potest absque pec-

cato confessarius examinare penitentem, si probabiliter praevideat ex isto examine grave aliquod peccatum oriundum v. G. quod ex isto examine penitens accipiet incentivum ad peccatum, quod malitiam docebitur, &c. Hinc non tenetur Sacerdos penitentem examinare discurrendo per omnia peccata, sed tantum per graviora & ea quae attenta qualitate, statu, vocatione, conservatione, vel exercitijs personae committi solent. Unde saepius tempus valde inutiliter terunt, qui ad singulas personas fere per omnia decalogi praecepta & per minutilas observantias discurrunt.

3. Huc referri debet casus: quando ob angustiam temporis, multitudinem adventantium, imperitiam penitentis, impotentiam recordationis, vel quia multo tempore non est confessus, vel quia invalide multis annis confessus est: non potest confessarius penitentem examinare, nec convenit illum remittere, tunc potest de gravioribus aliquot peccatis illum examinare, & ad universalem contritionem ac firmum propositum se examinandi & alio

tem-

tempore redeundi excitare & sic illum absol-
olvere.

4. Confessarius tenetur sub peccato instruere pœnitentem, ubi apparet illi inesse ignorantia culpabilis, quæ obicem poneret Sacramento. Insuper tenetur instruere illum de ijs quæ necessitate medij necessaria sunt ad salutem, quatenus ad dispositionem ejus ad hoc Sacramentum hic & nunc requiruntur. Impertinenter vero & non sine peccato faciunt, qui in confessione tempus terunt instructionibus ad hoc Sacramentum non facientibus, nimirum de exercitijs Spiritualibus, de moribus & directione filiarum Spiritualium. Quia hæc sunt contra puritatem hujus judicij, in quò si aliqua doctrina requiratur, non alia requiritur quam in ordine ad absolutionem peccatorum.

Articulus Sextus.

*De peccato pro ut est Materia
Confessionis.*

I. **P**eccatum definitur esse: dictum factum vel concupitum contra legem
F 7 Dei

Dei æternam, estq; duplex, mortale & veniale: Mortale est: quod vita gratiæ animam privat & obligat ad pœnam æternam. Veniale est: quod non meretur pœnam æternam sed tantum temporalem. Non etiam potest peccatum mortale idem numero manens in genere moris, fieri peccatum veniale nec è contra, potest tamen id fieri ex mutatione circumstantiarum, neq; possunt peccata venialia quantumvis multiplicata fieri mortalia, quamvis venialium multiplicatio interdum ad mortale disponat.

2. Pro distinctione mortalium à venialibus observandum, quod si gravitas peccati non constet ex terminis præceptorum, vel scriptura, vel traditione Ecclesiæ, vel sententijs Doctorum: quod tunc maturo iudicio expendenda sit, ex triplici capite: Primo: Si in gravem Dei cultus injuriam. Secundo, Si in grave detrimentum salutis propriæ. Tertio. Si in gravem injuriam justitiæ vel charitatis proximi cedat. Peccatum autem ut sit verum peccatum debet esse voluntarium.

3. Pec-

3. Peccatum vero voluntarium dicitur illud quod prava sufficienti cognitione & deliberatione à voluntate libere operante elicitur, imperatur vel permittitur sive cui voluntas libere consentit. Ut autem sic voluntarium censeatur, requiritur. 1. Cognitio sufficiens, non tantum actus vel omissionis, qua actus vel ommissio est: sed qua peccaminosa & illicita est, sive qua malitiam annexam habet. 2. Requiritur deliberatio: quæ nihil aliud est quam iudicium rationis de faciendo vel non faciendo. 3. Quod sit actus voluntatis: cujus actus vel dicuntur elicti: & sunt qui ab ipsa voluntate immediate procedunt, ut sunt velle, nolle, amare: odire, tristari. Vel dicuntur imperati: & sunt quæ ex imperio positivo voluntatis ab alijs potentijs exercentur. 4. Requiritur ut voluntas libere operetur nimirum ut ab intrinseco metu, coactione, aut ab extrinseco impedimento libertas operandi non impediatur.

3. Porro omnis actus voluntatis deliberatus, sive elictus, sive imperatus, sive positivus & expressus, sive interpretativus,

in materia gravi est sufficiens ad peccatum mortale. Idem dicendum de actu voluntatis suspensivo, quando ex præcepto in materia gravi voluntas tenetur exire in actum, & de actu voluntatis permissivo, quando quis potest & debet malum in materia gravi impedire & tamen permittit.

4. In motibus sensualitatis diversi reperiuntur motus: Primus est motus naturalis: & est ille, quem naturalium qualitatuum dispositio gignit: ut fames, sitis. 2. Motus sensitivus qui ex apprehensione imaginativa appetitum sensitivum sequitur & iste competit sensualitati pro ut per rationem est dirigibilis. 3. Est motus rationalis, qui à ratione procedit: ut sunt deliberatio in intellectu, delectatio vel consensus à voluntate elicitus aut imperatus. Denuo dividitur motus in primo primos & secundo primos, motus primo primi dicuntur, qui omnem rationis usum præveniunt. Motus secundo primi sunt: qui rationis quidem aliquem usum consequuntur, iudicium tamen deliberatum rationis antecedunt. Ex his motibus pure naturales & primo primi
nut-

nullum peccatum sunt; quia hujusmodi non sunt in nostra potestate, sed soli motus rationales plenam advertentiam & deliberationem consequentes, peccata mortalia esse possunt, quia soli illi motus pleno Dominio voluntatis subjiciuntur.

5. In sola delectatione voluntaria absque ordine ad actum malum, quando post sufficientem advertentiam & deliberationem rationis, voluntas consentit formaliter vel interpretative, in aliquam delectationem internam, de re quacunque illicita in materia gravi, etsi nullatenus consentiat in actum, imo positive dissentiat quantumcunque parvo tempore illa delectatio dureret peccat mortaliter.

Articulus Septimus.

De gravitate peccatorum quam Confessorius debet discernere.

I. **G**ravitas & malitia peccatorum mortalium desumenda est ex triplici capite. Nimirum: ab objecto, ab intentione, à circumstantijs.

2. Actus per se ex natura sua mali, graviora peccata existimari debent, quam qui ex solo præcepto legis sunt mali: quia naturalem quandam deformitatem continet, quæ ab objecto per se bono deflectit; & hoc, actus ex solo præcepto legis malitiam habentes, non faciunt.

3. Inter actus per se malos gravitas expendenda est: ex ratione nobilioris boni & majoris deformitatis, sive recessus ab illo: quia gravius peccatum est odium Dei quam injuria quæ in proximum redundat: inter actus vero malos tantum, quia prohibiti sunt, attendenda est gravitas materiæ legum quæ mandatis substernitur.

4. Nulla quantumvis bona intentio potest reddere actum per se malum, bonum aut licitum, nec è contra.

5. Omne opus quantumvis bonum, si ex mala intensione proveniat, peccatum est juxta malum finem intentum mortale vel veniale: nam actus humanus, non desumendus est ab intensione operis, quæ naturaliter in finem tendit, sed ab intensione libera operantis, qua voluntarie dirigitur.

Hinc

Hinc evidenti periculo peccandi se exponere, etiam quavis intentione bona, peccatum mortale est.

6. Gravitas quæ operi peccaminoso advenit ex ratione circumstantiarum mutantium speciem confitenda est. Quia de non peccato, aut saltem veniali, facit frequenter mortale.

7. Gravitas superveniens actui peccaminoso ex circumstantia mera tantum aggravante vel diminvente intra eandem speciem, in confessione exponenda non est. Quia vix variat iudicium & in singulis vix expendi potest, maxime si mera circumstantia sit & substantiam operis nullo modo attingat. Circumstantiæ vero mixtæ aggravantes intra eandem speciem in duobus casibus in confessione sunt explicandæ. 1. Quando sunt pars notabilis sive objecti illius operis, ut in furto quantitas notabilis. 2. Quando circumstantia mixta, singularem deformitatem numericam, sive virtuale peccatum mortale, operi superaddit intra eandem speciem. V. G. si quis incendens domum viginti personas in illa

con-

conclusas velit interimere, non sufficit dicere incendi domum cum interemptione personarum quæ inclusæ erant; sed addere debet si sciat quot interemptæ sint.

Articulus Octavus.

*De primo actu penitentis qui est
Contritio.*

I. **C**ontritio perfecta est summus animi dolor, & detestatio peccati commissi, propter Deum summe dilectum, cum firmo proposito non peccandi de cætero, dicitur, (*Summus animi dolor*) quod intellige de summo non intensive nec sensibiliter, sed appetiatiue sive æstimatiue, ex eo quod qui conteritur æstimet peccatum summum malum illudq; condemnet super omnia alia mala. Dicitur (*propter Deum summe dilectum*) quia motivum perfectæ contritionis est Deus, super omnia infinite diligendus, adeoque detestatio peccati est in hoc summa, quod sit offensa facta contra Deum summe dilectum, ita ut contritione perfecta dilectio Dei sit
motus

motus animi peccatum commissum summe detestantis.

2. Contritio imperfecta quæ attritio dicitur: est dolor animi propter Deum, qui ex consideratione turpitudinis peccati vel gehennæ & pœnarum metu concipitur, voluntatem peccandi excludens cum spe veniæ. Ita Concil. Trident. ex cuius doctrina sic extenditur: attritio est actus supernaturalis hominis, quo detestatur peccatum contra Deum aut legem Dei commissum, non ex motivo dilectionis Dei super omnia, sed ex alio supernaturali, excludens omnem voluntatem peccandi cum spe veniæ & proposito firmo de cætero non peccandi. Dicitur (*actus supernaturalis*) quia nullus actus naturalis qua naturalis est, ad gratiam etiam dispositive concurrere potest. Unde ad hoc sacramentum inutilis est, omnis detestatio peccati ex causis pure naturalibus originem ducens. Dicitur (*quo detestatur peccatum contra Deum commissum*) debet enim actus detestationis cadere in peccatum, quatenus est Dei offensivum. Dicitur (*non ex motivo dilectionis*

tionis

Etionis Dei) in hoc enim distinguitur à contritione perfecta. Dicitur (*sed ex alio motivo supernaturali*) quod ex fidei supernaturalis apprehensione movet, ut apprehensio judiciorum Dei, pœnarum inferni, exclusionis à regno, potestatis dæmonis, hæc ex Scriptura & fide, supernaturali lumine cognoscuntur, & sic apprehensa movent voluntatem.

3 Non tamen dolor de peccatis in Contritione sive attritione requirit aliquam sensibilitatem, sive vehementiam & durationem, nam non est necesse ut dolor ille se ad corporeos sensus extendat, & per actus sensibiles manifestetur, utpote per cordis sensibilem motum, lachrymas, suspiria, singultus, quia hæc frequenter in nostra potestate non sunt, sed sufficit si verus sit dolor ad contritionem vel attritionem requisitus: cujus nulla requiritur intensio, vehementia, vel duratio: quia ut supponitur verus est dolor in substantia ad essentiam actus requisita. Intensio vero & duratio sunt perfectiones accidentales.

4. Nec in contritione vel attritione dolor

forde peccato exerceri debet, super singula peccata in individuo, sufficit enim si pœnitens studeat peccata omnia mortalia quantum potest mente recolligere, ac eorum gravitatem specificam aliquo modo apprehendere, ac demum illa collective & in genere detestetur, ut Dei offensas in specie sua graves, idque actu Magis universalis, ne se nimis per singulares actus discruciet. Non etiam necesse est ut contritio de peccatis formaliter duret tempore Confessionis & absolutionis sed sufficit ut virtualiter permanere censeatur, unde non est necessarium ut accedens ad confessionem novum dolorem excitet, si ante excitarit, dummodo contrarium actu non exercuerit.

5. Firmum propositum de cætero non peccandi consistit in actu voluntatis, absolute cum Dei gratia proponentis deinceps non peccare mortaliter. Ad hoc propositum pertinet, quod velit satisfacere omnibus obligationibus. Ad quas sub peccato mortali tenetur, ut ad restitutiones faciendas, pœnitentias ad implendas, & alia quæ vel
ex na-

ex natura peccatorum, vel ex iusta impositione confessarij oriuntur. Non tamen tenetur vigore hujus propositi vitare occasiones remotas, sed solum pericula propinqua peccati mortalis. Nec tenetur credere se in peccata mortalia non relapsurum, potest enim stare in eodem pœnitente firmum propositum de præcavendo etiam singulari peccato mortali, cum existimatione quod de facto in illud relabatur, quia firmum propositum innititur præsentì voluntati, qua à tali peccato averfus est: existimatio autem quod iterum peccabit, innititur expertæ suæ fragilitati: quæ duo sunt compatiblea, versantur enim circa diversa objecta, unum circa præsens objectum voluntatis, alterum circa fragilitatem & incentiva occasionum.

Articulus Nonus.

De secundo actu pœnitentis qui est

Confessio.

1. **C**onfessio Sacramentalis nihil aliud est quam legitima manifestatio peccatorum à pœnitente coram Sacerdote sen-

te sensibilibus signis secreto facta, in ordine ad obtinendam eorum remissionem per sententiam absolutionis. Cujus vestigia inveniuntur. Num 5. v. 6. (ubi ait:) *vir sive mulier cum fecerint ex omnibus peccatis qua solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini confitebuntur peccatum suum.* Quod de externa aliqua confessione intelligit Petrus Galatinus: lib. 10. cap. 3. Pro-
bans ex testimonijs Rabbiorum, confessionem externam fuisse apud Judæos antiquitus observatam. Verum post legis novæ promulgationem, confessio sensibilibus signis Sacerdoti de mortalibus peccatis facta, fuit semper necessaria, demandata & usurpata, in re vel in voto ad remissionem peccatorum.

2. Confessio oris in Ecclesia usurpata ita obligat, ut non liceat absq; peccato mortali aliter confiteri, nisi causâ aliquâ justâ id postulante. Id indicat Concil. Florent. dum materiam Sacramenti dicit esse confessionem oris, quia certius exprimit pœnitentis statum, & de contritione peccatorum

G

rum

rum testificatur. Dicitur (*nisi iusta causa id postulante*) causa autem iusta reputabitur, quæ vel necessitate, vel pænitentis utilitate inducitur: ut in muto, aut qui idioma non novit quod Confessarius callet, item cum Sacerdos est surdus, ita ut pænitens non possit nisi cum periculo infamiae confiteri, item ob infirmitatem periculosam, in his & similibus causis juxta rationem necessitatis vel utilitatis, tum signis tum nutibus, tum Scriptura, confessio legitime fieri potest. Signis vero & nutibus præferenda est scriptura, & qui scripto confitetur debet esse præsens & aliquo signo demonstrare, hanc scripturam ordinari ad confessionem dolorosam suorum peccatorum. Si verò nutibus vel signis fiat, talibus uti debent: ex quibus confessarius peccata cognoscere possit. Quare si mutus det signa tantum probabilia absolvendus est sub conditione (si sis dispositus) non debet tamen fieri confessio per interpretem quando idioma est ignotum, nisi urgente rationabili causa, id est, vel in articulo mortis, vel quando confessio multum esset e re salu.

salutis, & tunc fieri debet per interpretem præsentem, ille enim tenetur dare testimonium actuum præsentium pænitentis & hoc non potest nisi actu sit præsens.

3. Porro qui in infirmitatē vel phrenesin lapsus obmutuit, si talis signa certa, certi alicujus peccati ostendat, seque desiderare confessionem innuat, absolute absolvendus est: item si taliter obmutescens, antequam Sacerdos adveniat coram aliquo vel aliquibus, signa doloris & postulatæ confessionis ostendat, & ipsi de hoc testimonium reddant, absolvendus est, quia testes signorum manifestorum subeunt locum. Item: si pænitens privetur omni operatione sensuum, ut nullum appareat signum vel nutus, quo etiam dubie apprehendere possit confessarius, ipsum de peccatis pænitere, sub conditione absolvendus est: potest enim fieri, ut intus de peccatis doleat aliaque signa edat sacerdoti incognita, ut suspiria, gemitus, aspirationes. &c.

4. Conditiones ad Sacramentalem confessionem requisitæ sunt tres: nimirum: ut sit Dolorosa, vera, & integra, Dolorosa di-

citur quæ cum accusatione & dolore de peccatis fit, sub qua comprehenduntur conditiones ab alijs relatæ, quod sit Humilis, libera, discreta, verecunda, lachrymabilis, fortis, accusans, & sit parere parata. Vera confessio dicitur: quæ nihil falsitatis vel simulationis annexum habet. Integra est: quæ de omnibus peccatis mortalibus & eorum circumstantijs fit.

5. Qui scienter committit falsitatem in materia gravi confessionis peccat mortaliter, & confessionem invalidam reddit. Item: qui deliberate aliquod peccatum confitetur quod non fecit. Item: qui quod novit esse dubium, confitetur ut certum. Item: qui plura peccata mortalia etiã intra eandem speciem confitetur quam commisit, etsi tantum unum superadderet, similiter peccaret mortaliter.

6. Integritas Confessionis est duplex: alia materialis, alia formalis. Materialis est: quæ comprehendit omnia peccata mortalia necdum legitime confessa. Formalis est: quæ quamvis non comprehendat omnia peccata mortalia necdum confessa,

com-

comprehendit tamen ea, quæ hic & nunc, juxta præsentis circumstantias tenetur aut potest pænitens confiteri, duplex autem attendi potest species peccatorum ad integritatem spectans: alia est physica, quæ singulis actibus inest, & hæc non est necessario confitenda, quia entitates illæ quatenus physica, per se peccata non sunt V. G. si quis cum muliere quadam commisit adulterium. Plures concurrunt actus, utpote: egressus est domo, introivit per fenestram, mulierem respexit, tetigit, incitavit, isti actus specie physica distinguuntur & ad confessionis integritatem sunt impertinentes, quia unam moralem speciem malitiæ contrahunt in ipso actu adulterij positam, alia est species moralis: quæ in esse actui vel omissioni consideratur, quatenus deformitatem habet in genere moris, & hæc species sunt explicandæ in confessione ut integra fiat V. G. qui mulierem non suam cognovit, debet confiteri an soluta, maritata, Religiosa, consanguinea fuerit. Tandem requiritur ad integritatem Confessionis, ut omnia peccata mortalia quo ad

numerum explicentur, si pœnitens eorum recordari possit.

7. Confessarius cum rusticis qui nullam numeri peccatorum curam gerunt, ubi certum numerum habere non potest, requirat verisimilem, si vero nec illum habere possit, inducat pœnitentes ut simpliciter aperiant statum, modum vivendi, consuetudines, inclinationes, ut ex istis prudenter colligat malitias quibus hujusmodi gravantur, & iudicium sibi de ejus qualitate formet, eumq; ad contritionem de omnibus disponat.

8. Sigillum Confessionis, non solum jure naturali sed etiam divino ex institutione Christi ita huic Sacramento annexum est, ut nec Ecclesia tota, minus Sacerdos aut pœnitens, in eo dispensare possit. Quare peccatum commissum contra sigillum confessionis, non est tantum peccatum contra justitiam & charitatem de conservanda fama proximi: sed etiam est Sacrilegium ob profanationem sigilli sacri. Quo presupposito non potest confessarius absque peccato sacrilegij, uti scientia accepta in

confes-

confessione, etiam de licentia pœnitentis, insuper non potest confessarius imponere pœnitenti, ut quæ dixit in confessione foris extra sacramentum dicat, vel superiori revelet, nisi persona quæ confitetur, sub peccato mortali teneretur malum imminens quovis modo avertere, nec possit alio, quam monendo superiorem, tunc potest Confessarius imponere pœnitenti ut moneat superiorem, etiamsi necesse fuerit complices manifestare.

Articulus Decimus.

De tertio actu pœnitentis qui est satisfactio.

I. **S**atisfactio Sacramentalis est opus bonum pœnale à confessario impositum, ad pœnæ temporalis, peccatis confessis debitæ, solutionem, quamvis enim peccata mortalia quo ad culpam remittantur per absolutionem, remanet tamen aliqua pœna temporalis in iudicio Dei solvenda, ad cuius solutionem necessarium est aliquod opus pœnale, quod triplex est. Nimirum: Oratio, jejunium & Eleemo-

fyne, ad quæ cætera reducuntur. Sub oratione comprehenduntur omnes actus Religiosi fidei, spei, amoris in Deum, actus laudis, gratiarum actionis, genuflectiones, adorationes, visitationes. Sub jejuniis omnes austeritates corporales, cilicia, humicubationes, disciplinæ, peregrinationes continentur. Sub Eleemosyna omnia opera misericordiæ spiritualia & corporalia.

2. Non verò tenetur Confessarius imponere pœnitenti satisfactionem pœnis peccatorum æqualem, vel aliquo modo proportionatam, quia pœnæ debitæ quæ solvendæ manent in foro Dei pro peccatis, nobis sunt absolute incognitæ, proinde proportionatas pœnas imponere non possunt, quamvis in veteri Ecclesia pro peccatis externis pœnitentiæ fuerint taxatæ.

3. Qualitas autem & quantitas pœnitentiæ injungendæ, est plane in arbitrio Confessarij constituta. Cui permittitur de illa disponere quantum Spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum & pœnitentiû facultate. Quare pœnitentia.

i. Debet esse misericors juxta Conc. Trid.

sess.

sess. 4. cap. 8. pænitiæ Sacramentum non est forum iræ, sed tantum ad piam aliquam vindictam peccatorum. 2. Debet esse salutaris: & fieri per bonas admonitiones, ut peccatori gravitatem culpæ inculcet, & ostendat quod pænæ peccatis confessis debitæ, varijs modis solvantur. Nimirum: pænis & castigationibus voluntarie susceptis, flagellis divinis patienter toleratis, & alijs operibus in gratia factis. 3. Debet esse accommodata: quia consideranda est in pænitéte, animi promptitudo, inclinatio, fragilitas, occupationes, ne exponatur periculo non faciendi. Quo enim fructu hominē, cui nimium est, unam aut alteram orationem dominicam recitare, onerabo multis Rosarijs, psalmorum recitationibus, &c. qua prudentiâ hominem avarum, qui vix sibi benefacit, ad largitionem Eleemosynarum obligabo, sane in his multâ prudentiâ opus est, & attendenda est magis animi dispositio, quàm facti substantia. 4. Debet esse medicinalis: ut aliquo modo ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum referatur.

Ex dictis infero i. confessarios non debere inquietari cum magnis peccatoribus alias ad subeundas graves pœnas indispositis. Sufficit enim si illos faciant intelligere gravitatem peccatorum suorum, & necessitatem satisfaciendi in hoc seculo vel futuro, & possunt leviores pœnitentias iungere, committendo illos iudicio & misericordiæ divinæ. ita sensit S. Chrysoſt. Hom. 43. ad Cap. 23. Matthæi (ubi sic ait:) Sunt etiam nunc Sacerdotes qui grave pondus venientibus ad pœnitentiam imponunt. Si enim fascem super humeros adolescentis, quam non potest bajulare posueris, necesse habet ut fascem rejiciat, aut sub pondere confringatur: Sic & homini cui grave pondus pœnitentiæ imponis, necesse est, ut aut pœnitentiam rejiciat, aut suscipiens, dum complere non potest, scandalizatus amplius peccet, deinde etsi erramus modicam pœnitentiam imponentes: nonne melius est propter misericordiam dare rationem quam propter crudelitatem: ubi enim paterfamilias largus est, dispensator non debet esse tenax, si Deus benignus est, ut quid Sacerdos ejus austerus.

sterus. Et si Deus ad unicum verum cordis contriti gemitum peccata nefandissima remittit etiam quo ad penam, quid fatigamus nos onerando gravibus penitentijs peccatores.

Infero 2. Confessarios debere declarare onera quæ ex peccatis nascuntur, ut sunt restitutiones bonorum in furtis, famæ in detractationibus, injuriarum in adulterijs, fugam necessariam in recidivis, reconciliationem cum inimicis, hoc enim modo peccatores gravitatem peccatorum agnoscunt.

Infero 3. Quod sit attendendum ad modos penitentiarum, dantur enim leves quæ maxime castigant. V. G. in eo, qui frequenter in idem peccatum incidit, si huic injungatur ut quoties cadit, aliquoties salutationem angelicam tanto tempore, ut per mensem recitet, ex simili freno peccatores reducuntur in memoriam sui lapsus, & timorati efficiuntur.

Articulus Undecimus.

De natura & qualitate Conscientie.

1. **A**d conscientie actum formandum

G 6

con-

concurrunt. Primo Synderesis ; seu habitus principiorum, qui in genere docet bonum faciendum & malum reprobandum, non determinando objectum bonum vel malum. 2. Rationis deliberatio, an id de quo faciendo consultatur sit bonum vel malum. 3. Lex naturalis ; naturaliter dictans quid sit bonum vel malum. Item habitus fidei supernaturalis, multa enim sunt quorum bonitas vel malitia sciri non potest, nisi ex fidei nostræ principijs, item lex Dei positiva, leges humanæ ad peccatum obligantes, Scientia particularis diversis studijs acquisita. Ex his conscientiæ iudicium formatur per modum conclusionis nimirum : hoc sequendum vel fugiendum esse. Conscientia vero strictè accepta in rigore nihil aliud est quàm actus intellectus practice iudicantis, aliquid in singulari faciendum vel fugiendum, laude vel pæna dignum, ex eo quod facultas ratiocinativa, ex nonnullis principijs illud cum aliqua credulitate proponit ut bonum vel malum. Dicitur (actus) ut distinguatur à Synderesi, lege, vel lumine naturali, alijsq; habitibus.

habitibus, conscientia enim procedit ab illis habitibus, sicut effectus à suis causis.

2. Conscientia sic descripta quintuplex est: 1. Vocatur recta sive infallibilis, quæ ex principijs infallibilib⁹ formatur. 2. est: Cōscientia erronea: quæ ex principijs erroneis procedit: 3. Est probabilis: quæ ex probabilibus tantum principijs formatur. 4. Est Conscientia dubia: quæ ex principijs practice dubijs procedit. 5. Est conscientia scrupulosa: quæ ex inutilibus motivis absque fundamento rationabili formatur. His superadditur conscientia Hypochondriaca, quæ ex humore melancholico potius, quam ex principijs intellectus procedit.

3. Actus autem conscientia sic explicantur, vel enim conscientia respicit bonum aut malū ut factum, aut ut est in fieri, aut ut faciendum est. Respiciens itaque bonum ut factum, hos actus habet; approbare, testificari, complacere, si respiciat bonum ut modo fit, ejus actus sunt inclinare, incitare, confortare. Respiciens bonum ut faciendum, sequentes effectus ha-

bet, approbat, consulit, excitat, suadet. Rur-
sus igitur respiciens malum ut præteritum
hos sortitur actus; remordet, reprehendit,
accusat, convincit, condemnat. Si respiciat
malum ut in præsentis fit, ejus actus sunt:
reprehendere recalcitrare, obmurmurare,
si denique respiciat malum ut in futuro fa-
ciendum, ejus actus sunt: retrahere, ter-
rere, ligare.

*Praxis Confessarij circa penitentem con-
scientia erronea laborantem.*

PRimo omnes actus præteritos ex bona
fide & conscientia erronea invincibili
provenientes (quantumvis vel ex natura
sua, vel ex præcepto, aut circumstantia ca-
dente sub conscientia erronea vincibili
malos) debet confessarius in foro consci-
entiæ judicare non fuisse peccata, tenetur
tamen penitentem de errore informare,
nisi probabiliter prævideat majus malum
& animæ periculum grave, utpote: conti-
nuationem ac multiplicationem peccati
subsecuturã V. G. Joannes duxit in uxorem
consanguineam uxoris defunctæ in gradu
diri-

dirimente , sciens quidem se non posse propriam consanguineam ducere: credens tamen sibi non prohibitum ducere consanguineam uxoris : interim agnoscit illam ut suam , proles ex illa suscipit : deprehendit Confessarius errorem, & agnoscit si ex officio illum informet, illum uxorem putativam non derelicturum, scandala multa oriunda , tunc magis tenetur dissimulare quia ex duobus malis minus eligendum est. 2. Quo ad actus & omissiones futuras cum necdum aut incipiunt, aut esse habent extra suam causam , si advertat Confessarius pœnitentem laborare conscientia erronea invincibili respectu illorum, tenetur Confessarius ipsum informare de errore, quamvis prævideat illum non acquieturum sed peccaturum. 3. In materia quæ vel peccatum non est, vel mortale non est, si confessarius deprehendat dictante conscientia erronea quacunque, pœnitentem credere peccatum esse quod non est, tenetur ipsum informare de errore.

Praxis

*Praxis Confessarij & penitentis circa
conscientiam dubiam.*

PRimo juxta rationē materiæ & obligationis de qua quis dubius operatur, est judicandum de peccato mortali vel veniali. Secundo: Quando cunque dubium est de honestate vel malitia actionis in se, nemo potest absque peccato operari, nisi conscientiam dubiam deposuerit, sed tenetur absolute omittere. 3. Quando dubium est juris vel præcepti, si dubitetur de lege an sit lex talis data vel non: stante dubio potest quis absque peccato libere operari. Item qui dubius est de sensu sive interpretatione legis, potest non obstante dubio operari, secundum favorabiliorem sibi partem, dubitans autem an in casu aliquo occurrente lex obliget, tenetur stante dubio abstinere à transgressione legis, nisi ratione probabili dubium prius deponat. 4. Duobus præceptis contrarijs occurrentibus & eodem tempore obligantibus, si non possit utrique satisfacere: & ita dubius hæreat, ut sive unum omittat, sive faciat, appre-

apprehendat in utroque periculum peccandi, si dubium deponere non potest manente dubio absque peccato potest alterutrum eligere. 5. Quando quis est certus se peccatum commisisse, dubitat autem an sit mortale vel veniale, tenetur confiteri, item dubitans an actus quem committit, vel omittit sit peccatum mortale, peccat mortaliter, & tenetur non tanquam dubium, sed tanquam certum confiteri.

*Praxis Confessarij & penitentis circa
Conscientiam & sententiam probabilem.*

Primò quicumque in sequenda opinione probabili vult securus esse: necessè est, ut de probabilitate rei per opinionem propositæ, iudicium humano & morali modo sibi former, & in operatione sua certitudinem moralem habeat absque practica formidine oppositi. 2. Opinio probabilis posterior actu, non potest actum præteritum reddere bonum, si alias dum fieret malus fuerit, sive ex opinione, sive ex dubitatione, sive ex culpabili negligentia. 3. Omnis

mnis

mnis opinio quæ substantiam divini præ-
 cepti, sive naturalis, sive positivi alterat, ut
 blasphemia ableganda est ab humano cor-
 de, ubi vero est necessitas operandi, defi-
 ciente sententia præctice certa, licet adhi-
 bere quamcunque etiam speculative, tan-
 tum probabilem. 4. Nunquam licet absq;
 peccato uti probabili opinione relicta sen-
 tentia certa, si illius usus in nostra sit pote-
 state. 5. Omnis opinio, ut sit vere proba-
 bilis debet conformari principijs & præ-
 ceptis charitatis Dei & proximi, in sub-
 stantia, fine & ordine. 6. Confessarius te-
 netur se conformare quo ad iudicium sa-
 cramentale opinioni penitentis, si vere
 probabilis sit, etiam contra propriam opi-
 nionem, nam quodocunque sequitur ex
 aliqua opinione gravamen operanti vel a-
 licui tertio, præferri semper potest altera
 opinio, & aliquando consultius est, sequi
 illam qua à gravamine absolvitur, relicta
 illa quæ gravamen inducit. 7. Inter opinio-
 nes vere probabiles per se non tenetur ho-
 mo sequi tutiorem.

Præ-

Praxis Confessarij circa scrupulosum.

PRimo sollicite debet statum scrupulosi penetrare, ut sciat distinguere inter timoratum & vere scrupulosum, qui distinguuntur per hoc, quod timorati timor fundetur in præceptorum Dei perfectione & veritate, ita ut amore Dei otiosum verbū & otiosam cogitationem fugiat sciens puritati divinę legis id repugnare, è contra scrupulosus sequitur quęlibet ventū imaginationis suę. 2. Attendendū est an scrupuli non oriantur ex culpa & peccato, quia qui scrupulosus videtur sæpe dat causam scrupulis ex pigritia, incuria salutis, divagatione affectata mentis, & talis non ut scrupulosus, sed ut peccator tractandus est. Ex signis autem his advertet Confessarius an vere sit scrupulosus; si nimirum notet in homine timorem Dei & peccati antecedentem, item si dum est extra scrupulum videat eum salutis suę curiosum. Demum si notet tristitiam oriri ex mera apprehensione mali. 3. Considerandę origines scrupulorum, an ex ignorantia in-

vinci-

vincibili, vel aliquo errore, vel ex debilitate ingenij aut melancholia. 4. Non credat Confessarius scrupuloso quamvis ille putet se sua enucleate pandere, sed debet rem ipsam in perturbato animo expendere, & ex re ipsa, non ex scrupulosa narratione iudicium ferre. 5. Debet esse Confessarius resolutus in sua responsione, si enim agatur de peccatis præteritis absolute resolvat, si scrupulos esse deprehendat, non esse peccatum, nec permittat ullatenus illi similia confiteri. 6. Cogere eum debet ut contra scrupulum agat, quamdiu enim scrupulus manet, ob incertas suas ratiunculas tamdiu peccatum non est. Quare potest contra huiusmodi vacillationes frontem confirmare & agere, quod non modo sufficit ad vitandum peccatum, sed etiam meritorium est. 7. Advertendum ne in fatuitatem scrupulosus dilabatur, idcirco jejunia & austeritates prohibeat etiam in diebus obligationis, si vel modicum videat nocere, fervores temperet, cibos consulat, nec timeat Confessarius interdum in præceptis Ecclesiæ vel regulæ dispensare, si ex

ho-

horum observatione videat illum periclitari. 8. Ne scrupulus scrupulo superinducatur, à multis discursibus cum scrupulosis abstinendum est.

Articulus Duodecimus.

De Absolutione Sacramentali.

I. **A**bsolutio à peccatis, necessariò necessitate Sacramenti, verbo oris debet exprimi, *ita Conc. Trid sess. 14. c. 3. docet præterea S Synodus Sacramenti penitentiae formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: ego te absolvo: Etsi verò hæc verba, ego te absolvo, essentialiter sufficiant, ex institutione tamen Ecclesiæ & communi usu addenda sunt verba à peccatis tuis. Sensus verò adæquatus formæ sacramentalis est; potestate judiciali mihi commissa, tibi remitto peccata per hoc Sacramentum, quod per se mediante gratiâ quam efficit, remissivum peccati est, hæc enim omnia virtute continentur in his verbis absolvo te.*

2. Non etiam est repetenda absolutio ob majorem numerum ejusdem peccati
post

post absolutionem à penitente, superadditum, si modicum tantum excedat, & in priori moraliter contineatur, aut ob circumstantiam quæ speciem non mutat, aut propter venialia tantum. Sed ob peccata speciem mutantia, aut mixtas circumstantias quæ malitiam peccati graviter immutant repetenda est peccatorum absolutio, quia illa novam materiam novæ Confessionis suppeditant.

3. Confessarius potest denegare absolutionem quando ex notitia in confessione habita, certo advertit, indispositionem aliquam in peccatore quæ opponitur fini Sacramenti, quia tenetur sacrilegium impedire. Indispositiones vero sunt sequentes, defectus patens in confessionis formali integritate, in attritione, in proposito emendæ, restitutionibus, reparationibus scandalorum, reconciliatione cum inimicis, occasionibus proximis fugiendis, obedientia ad satisfactionem congruam suscipiendam, recidiva continua non interpolata, quadam etiam in persona deprehensa fatuitate, vel quia nullum reale peccatum in singulari proponit.

4. Ex quibus infero Confessarium peccare si neget absolutionem pœnitenti ob solam dubiam ejus indispositionem. Item: Confessarius externam notitiam habens de peccatis pœnitentis, quam pœnitens negat, ubi illum sufficienter examina- verit debet hoc remittere ipsius conscien- tiæ & tanquam nesciens procedere ad ab- solutionem.

5. Peccatori autem non potest impo- ni pœnitentia publica ex vi hujus Tribuna- lis qua Sacramentum est, si per illam contra pœnitentem possit prætendi suspicio alicu- jus peccati etiam in genere, quia hoc tribu- nal ex natura sua debet esse secretum.

TITVLVS OCTAVVS.

*De Presbyteris illorum obligatione
& peccatis.*

Articulus Primus.

*Quid sit Presbyteratus quæve ejus
materia & forma.*

I. **P**Resbyteratus ordo sic adæquate de- scribi potest: quod sit Sacramentum
quo